

Asia: VN/23778/2022

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen materiaaliselosteesta

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu materiaaliselosteen laadinnan menetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

-

b. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta sen avulla saadaan käsitys rakennusten materiaalivirroista Suomessa?

-

c. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

-

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

-

e. Muita yleisiä kommentteja:

Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetuksesta rakennuksen materiaaliselosteesta

Yleiset kommentit asetuksen vaikutuksista rakennusvalvonta-työhön

Tavoitteet hiilineutraalisuuden saavuttamiseen ja kiertotalouden edistämiseen ovat tärkeitä ja kannatettavia.

Rakentamislakiesityksen 39 § mukaan rakentamishankkeeseen ryhtyvän olisi huolehdittava, että uudelle tai rakentamislupaa edellyttävälle laaja-mittaisesti korjattavalle rakennukselle laaditaan materiaaliseloste, joka sisältää koneluettavassa muodossa tiedot rakentamisessa käytetyistä materiaaleista ja tuotteista.

Asetusluonnoksessa esitetään, että pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan olisi tehtäviensä mukaisesti laadittava materiaaliseloste, joka sisältäisi tiedot rakennuksen ja rakennuspaikan osista, niiden materiaaleista ja materiaalien alkuperästä. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä olisi tarkistaa rakentamislupakäsittelyn yhteydessä, että materiaaliseloste on laadittu.

Materiaaliseloste tulisi 1.1.2024 alkaen laatia rakennuksista, jotka rakentamislakiesityksen 37 §:n mukaan olisi suunniteltava ja rakennettava lähes nollaenergiarakennukseksi. Materiaaliselostetta ei tarvitsisi laatia esimerkiksi rakennuksille, joiden kerrosala on alle 50 neliometriä, loma-asumiseen tarkoitetuille asuinrakennuksille, jotka ovat tarkoitettu käytettäväksi vähemmän kuin neljän kuukauden ajan vuodessa tai teollisuus- ja korjaamorakennuksille.

Rakennuslupapäätös tehdään nykyisin pääpiirustustasoisilla rakennus-suunnitelmillä, ja rakenteiden suunnittelu on useimmiten vielä työnalla. Rakentamisessa materiaalien saatavuusongelmat ovat tavanomaisia. Myös kustannuspaineiden aiheuttamat muutokset materiaalivalintoihin ovat tavanomaisia. Rakentamislupakäsittelyn yhteydessä edellytetty tarkka materiaaliseloste palveleekin lähinnä hiilijalanjäljen laskentaa. Materiaaliselosteen edellyttäminen on sekä luvan hakijalle, että rakennusvalvon-nalle uusi lisätyö.

Rakentamislaki tulisi aiheuttamaan useita muutoksia, joiden jalkauttaminen rakennusvalvontatyöhön olisi huomattava ponnistus. Rakentamislaille ja sitä täydentävillä asetuksilla ei tule edellyttää toimitettavaksi sellaisia rakentamisluvan liitteitä, joilla ei ole tosiasiallista merkitystä asetuksessa annetun tavoitteen saavuttamiseen.

Materiaaliselosteen edellyttäminen omakotitalojenrakentamisluvan yhteydessä lisää hallinnollista taakkaa. Rakennusvalvonnoilla ei ole tässä vaiheessa laajaa asiantuntemusta neuvonnan ja ohjaamisen antamiseen, mikä kuitenkin on lakisääteinen rakennusvalvontaviranomaisen tehtävä.

Materiaaliselvityksen toimittamiselle rakennetun ympäristön tietojärjestelmään on esitetty rakentamislaisissa siirtymäaika vuoteen 2027. Erillis-pientalojen osuus on ollut vuonna 2020 noin 26 % kaikista lupahakemuksista, joten niiden määrää voidaan pitää merkittävänä.

Ehto materiaaliselosteen toimittamisesta lupakäsittelyn yhteydessä lisää rakentamislupakäsittelyn työmäärää. Rakennusvalvontaviranomaisen tulisi tarkistaa materiaaliselosteesta ainakin onko rakennushankkeessa tarkoitus hyödyntää kierrätettävää materiaalia tai uudelleenkäytettäviä tuotteita. Mikäli kierrätettäviä materiaalia tai uudelleen käytettävää tuotetta olisi tarkoitus käyttää rakentamisessa, tulisi rakennusvalvontaviranomaisen lupakäsittelyn yhteydessä ratkaista millä edellytyksin materiaalin tai tuotteen käyttäminen olisi mahdollista. Rakennusvalvontaviranomaisen tulisi kirjata lupaehdoksi edellytetty menettely, jolla varmistetaan tuotteen kelvollisuus aiottuun käyttöön. Menettely tulisi todennäköisesti aiheuttamaan merkittäviä kustannusvaikutuksia mikä voisi johtaa siihen, ettei tuotteen hyödyntämiseen olisi tosiasiallisia edellytyksiä.

Kuntaliitto toteaa lausuntonaan:

Rakennustuotteiden uudelleenkäyttömahdollisuuksia tulee helpottaa lainsäädännöllisesti.

Perustelu:

Kuntaliitto katsoo, että rakennustuotteiden uudelleenkäyttömahdollisuuksia tulee lainsäädännöllisesti helpottaa. Nykylainsäädännön mukaan uudelleenkäytettävien tuotteiden kelpoisuus osoitetaan useimmiten kansallisen lainsäädännön mukaisesti rakennuspaikkakohtaisesti,

mikä on erittäin vaativa rakennusvalvontaviranomaistehtävä. Menettely on hankkeeseen ryhtyvälle kallis ja aikaa vievä. Rakennusvalvonnan rooli ei tule olla purkutuotteiden tuotehyväksyntälaitos.

Omakotitalojen materiaaliselosteen toimittamiselle tulee asettaa siirtymäaika vuoteen 1.1.2027. Siirtymäajan tulisi olla vähintään sama, kuin mitä rakentamislakiehdotuksessa on esitetty siirtymäajaksi toimittaa materiaaliseloste rakennetun ympäristön tietojärjestelmään.

Perustelu:

Uusi vaatimus ilmast selvityksen laadinnasta edellyttää sekä rakennusvalvonnan henkilöstön, että suunnittelijoiden kouluttautumista. Alalla oleva osaajapula ja se, ettei ilmast selvityksen laatijalle ja ilmast selvitykselle aseteta tässä vaiheessa raja-arvoja puoltaa selvityksen vaiheittaista käyttöönottoa, mikä tulisi oleellisesti helpottamaan rakennusvalvontojen tilannetta ja vaikuttamaan lupakäsittelyaikaan. Materiaaliselosteen ja ilmast selvityksen vaiheittaisen käyttöönoton aloittaminen omakotitaloa suuremmilla hankkeilla, joiden suunnittelussa hiilineutraalisuuden arviointi on jo nyt osin käytössä, helpottaisi oleellisesti asian jalkauttamista rakennusvalvonnoissa ja suunnittelutyössä, millä olisi suora vaikutus lupakäsittelyaikaan.

SUOMEN KUNTALIITTO

Paula Mäenpää

erityisasiantuntija

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen materiaaliseloste

-

2 § Materiaaliselosteen laadinta ja päivittäminen

-

3 § Rakennusosat

-

4 § Rakennusosien sisältämät materiaalit

-

5 § Materiaalien alkuperä

-

6 § Materiaaliselosteen tietojen ilmoittaminen

-

Mäenpää Paula
Suomen Kuntaliitto ry